



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně

Z. Š.
bytem X

proti
žalované

Česká advokátní komora
sídlem Národní 16, 110 01 Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2025, č. j. 10.04-000009/25-0002 a
proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2025, č. j. 10.04-000010/25-0002

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Průvodním dopisem ze dne 7. 1. 2025 doručeným žalované dne 9. 1. 2025 poptávala žalobkyně určení advokáta pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2024, č. j. 9 A 8/2023-41. K průvodnímu dopisu přiložila formulářovou žádost o určení advokáta ze dne 7. 1. 2025 a přílohu taktéž datovanou dnem 7. 1. 2025.
2. Řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2024, ve věci č. j. 9 A 8/2023-41, bylo vedeno před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 4 As 287/2024. Kasační stížnost si žalobkyně podala sama. Usnesením ze dne 10. 3. 2025 byla kasační stížnost odmítnuta.
3. Stejným průvodním dopisem ze dne 7. 1. 2025 doručeným žalované dne 9. 1. 2025 poptávala žalobkyně určení advokáta pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 11. 2024, č. j. 11 A 70/2024-41. K průvodnímu dopisu přiložila formulářovou žádost o určení advokáta ze dne 7. 1. 2025 a přílohu taktéž datovanou dnem 7. 1. 2025.
4. Řízení o kasační stížnosti proti rozsudku městského soudu ze dne 14. 11. 2024 ve věci č. j. 11 A 70/2024-41 bylo vedeno před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 1 As 317/2024. Kasační stížnost si žalobkyně sama podala. Usnesením ze dne 19. 3. 2025 byla kasační stížnost odmítnuta.
5. Žalobkyně nyní brojí proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2025, č. j. 10.04-000009/25-0002 (dále jen „napadené rozhodnutí ze dne 10. 2. 2025“, případně napadená rozhodnutí“), kterým žalovaná rozhodla, že žalobkyni se advokát k poskytnutí právní služby dle ust. § 18c zákona o advokacii neurčuje, neboť žalobkyně neprokázala, že oslovila minimálně dva advokáty s žádostí o právní službu.
6. Žalobkyně rovněž brojí proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2025, č. j. 10.04-000010/25-0002 (dále jen „druhé napadené rozhodnutí ze dne 10. 2. 2025“, případně „napadená rozhodnutí“), kterým žalovaná rozhodla, že žalobkyni se advokát k poskytnutí právní služby dle ust. § 18c zákona o advokacii neurčuje, neboť neprokázala, že oslovila minimálně dva advokáty s žádostí o právní službu.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

7. Podle žalobkyně předně není v napadených rozhodnutích uvedeno, v jaké věci se advokát neurčuje, z čehož žalobkyně dovozuje nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí.
8. Žalobkyně zaslala žalované formuláře se žádostí o ustanovení advokáta za úplatu, žalovaná však nezaujala žádné stanovisko vzhledem k novele zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024. Dle žalobkyně žalovaná tak „potvrdila, že si je vědoma, že ve výrocích neurčila advokáta za úplatu, když současně uvedla § 18c zákona o advokacii, který se týká bezplatné právní služby. Výroky obou rozhodnutí jsou tudíž vnitřně rozporné, neboť zákon o advokacii ani po novele zákona o advokacii ode dne 1. 1. 2024 nepočítá s určením advokáta za úplatu v ust. § 18 odst. 2, byť do dne 30. 6. 2018 bylo možné dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii účastníku řízení, jehož výdělkové a majetkové poměry to vylučovaly, ustanovit advokáta v případě, kdy je toto zastoupení povinné a kdy ustanovení samo o sobě neznamenalo právo na bezplatnou právní pomoc a ta mohla být zpoplatněna.“ Podle žalobkyně jsou napadená rozhodnutí nicotná

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

vzhledem k nálezu ÚS ze dne 24. 1. 2023 sp. zn. Pl. ÚS 44/21 a zákonu o advokacii ve znění do 30. 6. 2018 a ve znění ode dne 1. 1. 2024.

9. Žalovaná o neurčení advokáta rozhodla dle § 18c zákona o advokacii, ten se však i po novele týká pouze poskytnutí bezplatné právní služby, současně požadovala po žalobkyni splnění podmínek § 18c odst. 3 a § 18 odst. 2. Žalovaná si tak nastavila pravidla bez výslovné zákonné úpravy, neboť zákonodárce pravidla pro poskytnutí právní služby za úplatu v novele zákona o advokacii výslovně nevyjádřil.
10. Žalobkyně dále citovala bod 48 rozsudku Městského soudu ze dne 21. 10. 2024, sp. zn. 18 A 17/2024-42. Žalobkyně je přesvědčena, že si žalovaná nemohla sama nastavit pravidla a podmínky pro určení advokáta za úplatu bez zákonné opory. Žalobkyně díky tomu měla ztížený přístup k soudu a k právní pomoci. Vznikla tak mezera v zákoně, kterou může odstranit pouze zákonodárce, nikoliv žalovaná.
11. Zákonodárce v novele vypustil slova „*jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují*“ z § 18c odst. 1 a vložil odst. 5 do § 23, tímto však nedošlo k odstranění mezery, neboť novelou nebyl dotčen § 18 odst. 2 zákona o advokacii s ohledem na bod 54 nálezu ÚS sp. zn. Pl. ÚS 44/21, který žalobkyně odcitovala.
12. Žalobkyně pochybovala o zákonnosti nového formuláře žádosti o právní službu za úplatu platného od 1. 1. 2024, neboť je tam požadavek na sdělení, zda žadatel ve věci žádal o ustanovení zástupce soudem a dále požadavek sdělení dvou jmen advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout. Tyto požadavky jsou obsahem § 18 odst. 2 zákona o advokacii, dle žalobkyně je tak otázkou, zda tento formulář má oporu v nálezu Pl. ÚS 44/21.
13. Je nesporné, že pro určení advokáta za úplatu zákon o advokacii neobsahuje žádné ustanovení, což hovoří pro nicotnost napadených rozhodnutí z důvodu neexistence zákonného podkladu. K tomu žalobkyně odkázala na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 6 A 76/2001-96.
14. Žalobkyně se dále vyjadřovala k rozsudku Městského soudu ze dne 23. 1. 2025, č. j. 15 A 57/2024-53, kde soud v bodě 37 došel k závěru, že pro vydání napadených rozhodnutí existuje zákonný podklad. Žalobkyně s tím však nesouhlasila, neboť soud tak rozhodl bez předchozí úvahy ve vztahu k určení advokáta za úplatu, když zákon o advokacii od 1. 7. 2018 do 31. 12. 2018 neobsahoval žádné podmínky pro určení advokáta za úplatu. Soud je povinen přihlížet k nicotnosti z úřední povinnosti, bylo tedy dle žalobkyně nesprávné, že soud se nejprve vypořádal s doložením bezúspěšného pokusu zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou advokátů a včasností žádostí, a až poté se zabýval namítanou nicotností.
15. Žalobkyni nemohlo být na újmu, že nesplnila podmínky pro určení advokáta dle podmínek žalované, když sama v napadených rozhodnutích neuvedla, že tento závěr je po novele zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024 v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Žalobkyně dále nesouhlasila s názorem žalované, že nesplnila podmínku doložení oslovení alespoň dvou advokátů, kteří jí odmítli poskytnout právní pomoc. K tomu žalobkyně odkázala na rozsudek Městského soudu ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024-47 a rozsudek ze dne 30. 9. 2024, č. j. 14 A 43/2024-51. Vzhledem k těmto rozsudkům žalovaná ignorovala skutečnost, že v uvedených rozsudcích soud nevyřešil otázku, „*zda se novela zákona o advokacii ve znění ode dne 1. 1. 2024 měla či neměla projevit ve vztahu k bodu 54 nálezu Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 44/21 v ust. § 18 odst. 2 za účelem*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

vytvoření právního rámce i pro „majetné žadatele“, kteří logicky nemají nárok na bezplatnou právní pomoc, nýbrž pomoc za úplatu,“ Žalobkyně proto žádá soud, aby rozhodl o nicotnosti napadených rozhodnutí z důvodu neexistence zákonného podkladu a předložil věc ve smyslu § 95 odst. 2 Ústavy Ústavnímu soudu ČR k posouzení této otázky.

16. Co se týče včasnosti obou žádostí, odkázala žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2023, č.j. 9 As 122/2022-36. Zákon o advokacii neobsahuje zvláštní úpravu včasnosti žádosti, je třeba tak vycházet z obecné úpravy pro počítání lhůt uvedené v § 40 odst. 1 správního řádu. Správní orgán tak nemůže zamítnout žádost jen na základě toho, že do uplynutí lhůty zbývá několik dní. Žalobkyně opakovaně upozornila na to, že její žádost žalovaná posoudila podle svévolně stanovených pravidel, která nejsou uvedena v zákoně. Napadená rozhodnutí jsou tak nicotná.
17. Vzhledem k uvedeným vadám řízení, které způsobují nicotnost napadených rozhodnutí, bylo žalobkyni odepřeno právo na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 a právo na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
18. Žalobkyně proto navrhla, aby soud vyslovil nicotnost napadených rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
19. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě navrhla žalobu zamítnout.
20. Na úvod žalovaná konstatovala, že žalobkyně se na žalovanou obrací setrvale dlouhodobě.
21. Ohledně průběhu správních řízení vedených žalovanou o žádostech žalobkyně žalovaná odkázala na správní spisy a na obsah žalobou napadených rozhodnutí.
22. Žalobkyně v této žalobě tvrdí, že se ve věci dříve, než se obrátila na žalovanou se žádostmi o určení advokáta k placené právní službě, neobrátila na dva advokáty se žádostí o poskytnutí právní služby, neboť toto není její povinností.
23. Žalovaná argumentuje, že nestačí samotné osvědčené obrácení se na advokáty se žádostí o poskytnutí té právní služby, v níž následně žádala žalovanou o určení advokáta, ale je nutné také vyjádření (byť neformální) oslovených advokátů, že poptávanou právní službu odmítají poskytnout. Tomuto požadavku zákonné úpravy žalobkyně nedostala. Poučení o nové právní úpravě zákona o advokacii se jí taktéž ze strany žalované předem dostalo.
24. Dále se žalovaná obsáhle vyjadřovala k zákonnosti novely zákona o advokacii.
25. Žalovaná dále uvedla, že pokud chce být žalobkyně procesně aktivní vůči soudní moci a podávat desítky či stovky žalob proti různým subjektům práva, tak si má právní pomoc zajistit tou nejpřirozenější cestou, tedy sama si zvolit advokáta. Instituty ustanovení a určení advokáta by měly zůstat instituty výjimečnými.
26. Žalovaná zdůraznila, že zákonodárce ani novelou provedenou zákonem č. 349/2023 Sb. nezměnil znění § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Stále tak platí, že kdo právní službu poptává, má si advokáta zvolit. Pokud si advokáta nemůže dovolit, má se obrátit se žádostí o ustanovení advokáta na příslušný soud. V případě neúspěchu se může obrátit na žalovanou se žádostí o určení advokáta, od 1. 1. 2024 je rozlišováno určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně a za úplatu.
27. Vzhledem k tomu, že v případě žalobkyně se jednalo o určení advokáta za úplatu, bylo její povinností označit alespoň dva advokáty, na které se obrátila se žádostí o poskytnutí právní služby, a doložit, že tito advokáti ji odmítli právní služby poskytnout.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

28. K včasnosti žádosti žalovaná uvedla, že žalobkyně v žádosti neuvedla datum doručení posledního rozhodnutí správního soudu.
29. Na závěr svého vyjádření žalovaná uvedla, že Ústavní soud již ve věci sp. zn. IV. ÚS 2204/24 ze dne 26. 9. 2024 uvedl, že žadatelka (zde žalobkyně) podala již přes 16 ústavních stížností a naprostá většina byla odmítnuta z důvodu neodstranění stejných vad. Žalobkyně byla mnohokrát poučena o nutnosti zastoupení advokátem a o náležitostech ústavní stížnosti. Jednání žalobkyně lze hodnotit jako obstrukční a bez další lhůty k odstranění vad je její stížnost odmítnuta.
30. Soud nařídil k žádosti žalobkyně ve věci jednání na den 24. září 2025. Žalobkyně se opětovně z jednání omluvila, a to až v den jednání.

III.

Posouzení žaloby

31. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 soudního řádu správního), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jiné vady, k nimž by byl povinen přihlídnout z moci úřední, soud neshledal.
32. Žaloba není důvodná.
33. V dané věci není sporu o tom, že žalobkyně požádala v obou případech o úplatné poskytnutí právní služby, neboť vyplnila pro realizaci své žádosti formulář „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“ a ani později v průběhu řízení o své žádosti netvrdila, a ani z obsahu jejich podání nelze dovodit, že by nárokovala právní službu bezplatnou.
34. Žalovaná přitom uzavřela, že žalobkyně neprokázala splnění druhé podmínky, tedy že si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak, konkrétně pak ve smyslu § 18c odst. 3 zákona o advokacii nedoložila, že se neúspěšně pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
35. Naopak žalobkyně uvádí, že napadená rozhodnutí jsou nicotná, neboť zákon o advokacii neobsahuje žádnou úpravu určující pravidla a podmínky pro určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu.
36. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí*
37. *a) právní porady podle § 18a nebo*
38. *b) právní služby podle § 18c.*
39. Žalobkyně poptávala právní službu za úplatu.
40. Nicotnost napadených rozhodnutí žalobkyně dovozuje z novely ust. § 18 odst. 2 zákona o advokacii, které dle mínění žalobkyně obsahuje pouze možnost ustanovit advokáta, ať již k právní poradě nebo k právní službě pouze bezplatně.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

41. To ale z tohoto ustanovení vyčíst nelze. Naopak toto ustanovení odkazuje jednak na ust. §18a a jednak na ust. § 18c.
42. Zákon v ust. § 18c odst. 1 stanoví, že *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
43. Odstavec 1 tak pouze opět stanoví, že ten, kdo není zastoupen, ať již z finančních nebo jiných důvodů, má právo, aby mu Komora ustanovila advokáta, ať již bezplatně nebo za úplatu.
44. Odstavec 2 pak stanoví, že *žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a).*
45. Až v ust. § 18c odst. 6 se stanoví, že *v rozhodnutí o určení advokáta Komora určí, zda advokát poskytne právní služby bezplatně, vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zneužití práva, zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení.*
46. V odstavci 3 se pak uvádí, že *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
47. Toto ustanovení totiž odkazuje na ust. § 23, které řeší, kdo bude hradit odměnu advokáta, s tím, že odměnu hradí vždy stát, ať již byl advokát určen pro právní službu nebo pro právní poradu; pouze v případě v odst. 5 je uvedeno, že *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
48. Soud předně uvádí, že nesouhlasí s tvrzením žalobkyně, která je přesvědčena, že zákon o advokacii neobsahuje úpravu podmínek pro určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu. Naopak, novela zákona o advokacii účinná od 1. 1. 2024 zavedla možnost, aby byl advokát určen i tomu žadateli, který má finanční prostředky na to, aby si advokáta zaplatil, pouze jej žádný nechce z jiných důvodů zastupovat. Je tak naplněn požadavek na přístup k soudu, je-li povinností být zastoupen advokátem. Proto je také nutné doložit druhý důvod, tedy že jej nikdo nechce zastupovat, a to je nutno učinit právě tak, že žadatel doloží, že byl odmítnut aspoň dvěma advokáty.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

49. K obdobným závěrům dospěl zdejší soud i v rozsudku ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024 -47, v němž uvedl, že „tedy bylo pro určení advokáta za úplatu povinností žalobkyně splnit podmínku § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tedy doložit bezúspěšné oslovení alespoň dvou advokátů. Ve světle žalobkynina případu se tato podmínka jeví jako logická. Určení advokáta žalovanou je až „krajní“ možností poté, co žadatel dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem a nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak. Situace, v níž žadatel, který je schopen (zde navíc i ochoten) si právní služby advokáta zaplatit sám, avšak automaticky by se mohl obracet na žalovanou bez nějaké vlastní snahy si advokáta obstarat, by účel § 18 odst. 2 zákona o advokacii popírala.“
50. Již v rozsudku ze dne 29. 6. 2023, č. j. 15 A 73/2021-31, městský soud konstatoval: „Pokud ovšem žalobkyně, jak sama tvrdí, nežádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby, ale o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu, bylo v souladu s § 18 odst. 2 zákona o advokacii její povinností prokázat, že si nemohla zajistit poskytnutí právních služeb jinak, tj. na smluvním základě. Této povinnosti žalobkyně nedostála. Pouhé uvedení jmen dvou advokátů, které před podáním žádosti údajně marně žádala o zastupování před Ústavním soudem, v žádosti je v tomto směru nedostatečné, neboť žalobkyně toto tvrzení zhola ničím nedoložila.“
51. A dále v rozsudku ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023-28, Nejvyšší správní soud konstatoval: „Text právní normy je zcela jednoznačný, přičemž doložit odmítnutí lze písemným potvrzením dotčeného advokáta. Zdejší soud shodně s městským soudem uvádí, že nelze vyloučit ani jiný způsob, pokud nespochybnitelně zachycuje projev advokáta. Naopak pouhé prohlášení žadatele, že byl advokátem odmítnut, je neprůkazné, neboť tuto skutečnost nijak nedokládá. Z pouhého prohlášení nelze postavit na jisto, že stěžovatelka druhého advokáta o poskytnutí právní pomoci opravdu žádala. Za této situace tak vůbec nelze hovořit o odmítnutí poskytnutí právní služby, neboť advokát neměl možnost projevit vůli, zda právní službu poskytne, či nikoli.“
52. Sama žalobkyně odkazuje ve své žalobě na rozsudek zdejšího soudu ze dne 23. 1. 2025, č. j. 15 A 57/2024-53 (ačkoliv se závěry nesouhlasí), kde soud rozhodoval o stejné věci žalobkyně a došel k závěru, že v případě napadených rozhodnutí existuje zákonný podklad pro jejich vydání. Rozhodnutí tak nemohou být nicotná.
53. Navíc bod 35 tohoto rozhodnutí říká: „Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu každý z důvodů pro neurčení advokáta postačí sám o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta konkrétnímu žadateli rozhodnutím neurčila, přičemž tento výklad nebyl překonán ani nálezem Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, jenž se týká pouze těch ze zákonných důvodů, které souvisí s příjmovými a majetkovými poměry (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024 – 57). Nedoložení jmen dvou marně kontaktovaných advokátů k žádostem by proto samo o sobě obstálo jako dostatečný důvod k zamítnutí všech tří žádostí žalobkyně.“
54. Soud pak v souladu s desátým senátem a s dalšími senáty zdejšího soudu - jejichž rozsudky jsou žalobkyni známy, jelikož byla účastníkem těchto řízení - neshledal, že je zákon o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 v rozporu s názorem Ústavního soudu. Zákonodárce z ust. § 18c odst. 1 zákona o advokacii vyloučil podmínku žadatele o určení advokáta v podobě určitých majetkových a příjmových podkladů právě z důvodu, že dosavadní právní úprava omezila právo žadatelů obrátit se na žalovanou s žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby pouze na případy odůvodněné příjmovými či majetkovými poměry, čímž bylo porušeno jejich právo na přístup k soudu garantované čl.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny. Zakotvení možnosti ustanovit advokáta za úplatu je pak logickým dopadem odstranění předchozí protiústavní dikce, dle které se na žalovanou mohl obracet toliko žadatel, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, tedy žadatel nemajetný; novelou od 1. 1. 2024 je tak vytvořen právní rámec i pro „majetné“ žadatele, kteří logicky nemají nárok na bezplatnou právní pomoc, nýbrž pomoc za úplatu. Přirozeně proto Ústavní soud uložil zákonodárci upravit i ostatní ustanovení zákona o advokacii, která sice nebyla napadena ústavní stížností, ale judikovanou změnu musí reflektovat (například právě § 23 odst. 3), čemuž zákonodárce dostál. Soud tak protiústavnost zákona o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 neshledal.

55. Naopak soud má za to, že požadavek na doložení odmítnutí dvěma advokáty je zcela v souladu s principem *vigilantibus iura*, tj. že každý si má hlídat svá práva. Je na účastníku, aby vyvinul úsilí a advokáta si snažil najít. Až toto selže, může požádat o určení advokáta komorou.
56. Co se týče žalobní námitky týkající se včasnosti žádosti, soud k tomu uvádí, že na danou věc nelze aplikovat žalobkyní argumentovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2023, č. j. 9 As 122 /2022-36. Dle § 106 odst. 2 s.ř.s. kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí. Dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii Komora určí žadateli advokáta na základě **včasné žádosti**.
57. Ustanovení odst. 5 § 18c zákona o advokacii uvádí další podmínky pro vyhovění žádosti: *„Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.“*
58. Druhá věta stanoví, že určení advokáta je podmíněno osvědčením zákonných podmínek. Aby bylo určení advokáta vůbec efektivní, je nutno osvědčit, že poskytnout právní službu je vůbec ještě možné. Z žádosti žalobkyně vyplynulo, že si kasační stížnost podala sama, nesdělila však, kdy se tak stalo. Obtížně může advokát poskytnout právní službu, pokud není jisté, zda žalobkyně podala kasační stížnost včas. Je tak na žadateli, aby uvedl, kdy kasační stížnost podal, pokud se jedná o probíhající řízení. Žalobkyně kasační stížnost podala sama, jednalo se tak o probíhající řízení a žalobkyně měla uvést, kdy ji bylo rozhodnutí, které napadá, doručeno a kdy stížnost podala. Pokud tak neučinila, neosvědčila jednu ze zákonných podmínek pro určení advokáta, a takovou žádost je nutno zamítnout.
59. Kromě toho žádosti žalobkyně byly zamítnuty i pro nesplnění jiné zákonné povinnosti, a to doložení odmítnutí dvěma advokáty. Rozhodnutí jsou tedy zcela v souladu se zákonem.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

60. Jelikož soud neshledal žalobu, kterou se žalobkyně domáhala vyslovení shora označených rozhodnutí žalované za nicotné, důvodnou, podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. ji zamítl.
61. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti, proto jí soud jejich náhradu nepřiznal.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 24. září 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.